

**Eesti
Taimekasvatuse
Instituut**

Eestis aretatud kõrreliste söödasordid

Rene Aavola

**Eesti
Taimekasvatuse
Instituut**

**2017. a. sordilehel on 10
Jõgeval aretatud kõrreliste
heintaimede söödasorti 6st
liigist**

Põldtimut

- ✓ Püsib rohukamaras 5-6 a., ka lammi- ja kuivendatud turvasmuldadel
- ✓ Talve-, külma- ja üleujutuskindel
- ✓ Väga hea kvaliteedi ja söödavusega
- ✓ Aeglase ädalakasvuga
- ✓ Sobib pealekülviks
- ✓ Sordid 'Jõgeva 54', 'Tia' ja 'Tika'

Jõgeva 54

- ✓ Varajasepoolne universaalsort, 100-130 cm
- ✓ Sordileht 1952
- ✓ Lähtematerjal - Tundmatu päritoluga kohalik populatsioon, mida on kasvatatud kõrgel agrofoonil 35 aastat ja tehtud koguvalikut. Soomullal niiteliselt kasutatud saagirikkast taimikust on 8 aasta jooksul tehtud täiendavat rühmvalikut taimede kestvusele ja kiirele algarenemisele
- ✓ Saagikus - Põldheinas rahuldava, pikaajalistel rohumaadel aastati stabiilse saagiga. Ädalakasvuvõime keskpärane, viljakal parasniiskel ja korralikult kuivendatud soomullal või suure lämmastikunormi kasutamisel suhteliselt hea. Sellistes kasvuoludes (eriti soo-kultuurniidul) kõrsus osaliselt nii külviaastal kui ädalates. Ka turvasmuldadel on saagikas, aga hilise niiteküpsusega

Tika

- ✓ Varajasepoolne sort, 85-105 cm
- ✓ Kultuurkarjamaa seemnesegude komponent
- ✓ Sordileht 1992
- ✓ Lähtematerjal Kestvusele suunatud rühmvalikud intensiivselt karjatatud Valgevene looduslikelt hanekarjamaadelt kogutud proovidest
- ✓ Saagikus aastati stabiilne. Niitelisel kasutamisel on haljasmassi-, kuivaine- ja seemnesaagid ligikaudu võrdsed universaalsordiga 'Jõgeva 54'. Viimasest oluliselt parema karjatamiskindlusega – mitmeliigilises karjamaataimikus on hästi püsinud 6. eluaastani ja andnud ligi 60% suurema heinasaagi kui 'Jõgeva 54'
- ✓ Vegetatiivsete pikkvõrsete ja juurmiste lehtede poolest võrdlemisi rikas
- ✓ Rohu toorproteiinisisaldus on suurem ja kuivaine seeduvus esimeses niites parem kui sordil 'Jõgeva 54'

Tia

- ✓ Varajasepoolne intensiivsort, 80-110 cm
- ✓ Põldheinas ja kultuurniidul kolmeniiteliseks kasutamiseks, sobib ka karjamaa seemnesegudesse
- ✓ Sordileht 1993
- ✓ Lähtematerjal Jõgeva maakonna vanadelt kultuurkarjamaadelt kogutud ja rühmvalikutega parandatud saagikamatest ning pikaealisematest proovidest moodustatud sünteetiline populatsioon
- ✓ Kevadel ja pärast esimest niidet kiirekasvuline. Kasv aeglustub teise niite järel. Põhivõrdluskatse andmeil ületab sordi 'Jõgeva 54' haljasmassisaaki 5,0, kuivainesaaki 4,1, seeduva kuivaine saaki 4,9 ja toorproteiinisaaki 10,8%
- ✓ Seemnesaak on vähemviljakal mullal sordiga 'Jõgeva 54' võrdne, kõrgemal agrofoonil aga ületab viimast kuni 11% (510 kg/ha). Lehesus 52%. Põuakindlus kevadel-suvel rahuldav
- ✓ Generatiivvõrsetel on lehti ja kõrsi kaaluliselt ligikaudu võrdselt
- ✓ Toorproteiinisisaldus kuivaines keskmiselt 0,4 ja kuivaine seeduvus 0,6% ning haljasmassi söödavus 0,7 palli võrra suurem (5-pallisel skaalal hinnatud 4,8 palliga) kui sordil 'Jõgeva 54'
- ✓ Nakatumine provokatsioonilisel foonil *Heterosporium phlei* 10-35%
- ✓ Karjamaa rohukamaras püsiv – seitsmendaks eluaastaks oli 'Tia' taimedest säilinud 46% ehk 11% rohkem kui sordil 'Jõgeva 54'

Jõgeva 47

- ✓ Hilisepoolne universaalsort
- ✓ Põldheinas ja niidul heinaks ja siloks, ka karjamaa seemnesegudes
- ✓ Sordileht 1960
- ✓ Lähtematerjal Kohalike aretusnumbrite talvekindlusele suunatud koguvalik
- ✓ Saagikas, kiire algarengu, kevadise ja ädalakasvuga. Ädal kasvab toitainetega piisava varustatuse korral rahuldavalt ka põuaperioodil, sest taimede juurestik on hästi arenenud ja tungib sügavale. Väärtuslik karjamaa komponent suure konkurentsivõime ja karjatamiskindluse tõttu. Sooniitudel vastupidav kevadistele öökülmadele
- ✓ Kasutusaastate esmakasvus moodustavad lehed üle 60% saagist, nii ädal kui külviaasta saak koosneb peamiselt lehtedest
- ✓ Haigustele keskmiselt vastupidav
- ✓ Seemnesaak 400-500 kg/ha

Arni

- ✓ Intensiivsort, 70-120 cm
- ✓ Põldheinas ja kultuurniidul heina ja silo valmistamiseks, võimaldab kolmekordset niitmist. Ka karjatamisel üsna vastupidav
- ✓ Sordileht 1993
- ✓ Lähtematerjal Paremate aretusnumbrite ja kohalike looduslike vormide baasil moodustatud sünteetilised populatsioonid nr. 519 ja 732, millest on tehtud üksik- ja rühmvalikuid taimede talve- ja haiguskindlusele
- ✓ Algareng ja kevadine kasv suhteliselt kiire, saagivõime ei lange oluliselt ka suvel. Haljasmassisaagilt ületab sorti 'Jõgeva 47' 3-10, kuivainesaagilt 2-7 ja seemnesaagilt 10%. Seemet on põhivõrdluskatse andmeil saadud kuni 570 kg/ha
- ✓ Taimel on rikkalikult juurmisi lehti, mistõttu rohi on hea seeduvusega. Lühivõrsete osatähtsus pärast loomist koristatud heinas on keskmiselt 36%
- ✓ Toorproteiinisisaldus ja kuivaine seeduvus sordiga 'Jõgeva 47' samal tasemel. Väiksema taimehaigustesse nakatumise tõttu söödavus 10% parem kui sordil 'Jõgeva 47'
- ✓ Kroonrooste suhtes vastupidavam kui 'Jõgeva 47' – lehepinnast nakatunud vastavalt 16 ja 37%
- ✓ Lumevaestel talvedel parema talvekindlusega kui 'Jõgeva 47'

Karjamaa-raihein

- ✓ Vajab huumuse- ja lubjarikkaid parasniiskeid muldasid
- ✓ Konkurentsivõime tugev
- ✓ Ei talu külma, põuda, üleujutust, jääkihti ega mulla happesust
- ✓ Väga hea toitainete kasutaja
- ✓ Kiire ädalakasvuga, väga kõrge toiteväärtuse ja hea söödavusega
- ✓ Sobib karjamaadele
- ✓ Sordid 'Raidi' ja 'Raite'

Raidi

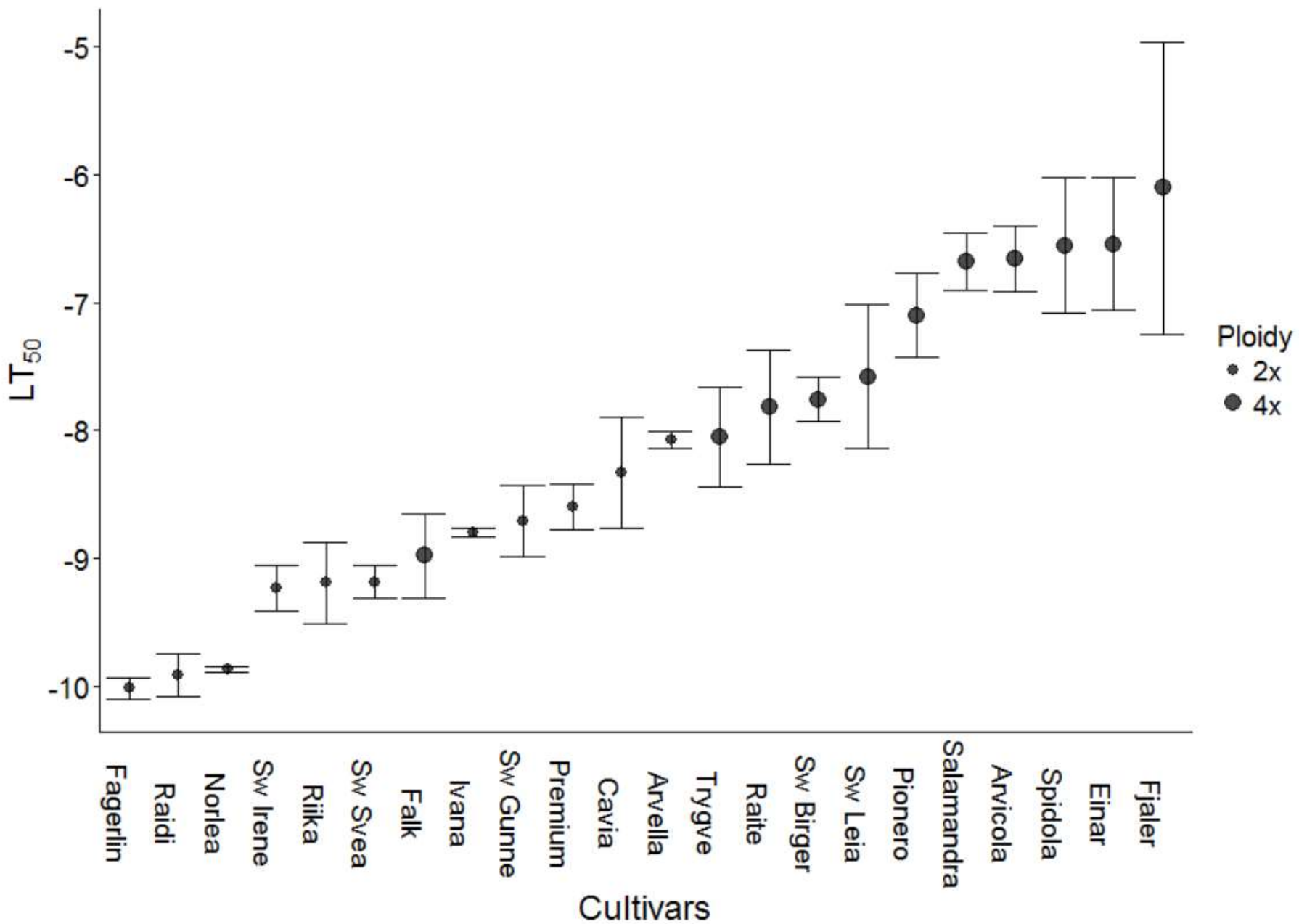
- ✓ Keskvalmiv diploid 40-60 cm
- ✓ Karjamaadele, ka sileerimiseks
- ✓ Sordileht 1993
- ✓ Lähtematerjal Saadud Saaremaalt kogutud taimevormi ristamisel talvekindlamate Jõgeva aretusnumbritega nr. 98 ja 108 ning hübriidse materjali hilisema korduva kestvusvalikuga
- ✓ Saagikus aastati stabiilne. Suurem osa saagist saadakse vegetatsiooniperioodi esimesel poolel
- ✓ Ädalakasv kiire, võimaldab kuni 6-kordset kärpimist
- ✓ Rohu esmakasvus on lehtede ja kõrte suhe 1:1, ädal koosneb peamiselt lehtedest
- ✓ Lumiseene suhtes suhteliselt vastupidav – 9-pallisel skaalal on nakatumist hinnatud 2,8 palliga. Taimik taastub lumiseene kahjustusest hästi
- ✓ Pärast kahte talvitumist säilib sobivas kasvukohas 70-90% taimedest
- ✓ Seemnesaak 600-800 kg/ha

Raite

- ✓ Keskvalmiv tetraploid 65-95 cm
- ✓ Karjamaasööt, sileerimiseks
- ✓ Sordileht 2003
- ✓ Lähtematerjal Saadud tetraploidsete sortide 'Barlatra', 'Barvestra' ja 'Taptoe' parima talvekindlusega taimedest moodustatud sünteetilise populatsiooni loodusliku kestvusvalikuga aastail 1977...1995
- ✓ Ühtlase saagijaotusega nii vegetatsiooniperioodi kui aastate lõikes. Reageerib tugevale mineraalväetiste, eriti lämmastikväetisega väetamisele suure saagitõusuga. Nii rohukamara tihedust kui kevadkasvu intensiivsust on hinnatud 6 palliga. Ädalakasv kiire, võimaldab kuni 6-kordset kärpimist
- ✓ Rohu esmakasvus on lehtede ja kõrte suhe 1:1, ädal koosneb peamiselt lehtedest
- ✓ Lumiseene suhtes suhteliselt vastuvõtlik (6,2 palli), kuid saagivõime taastub hästi. Kroonrooste suhtes vastupidav (1,0 pall), seetõttu hästi söödav
- ✓ Talvekindlus rahuldav – hindamisskaala alusel, kus 9 tähistab kõigi taimede säilimist, on kahe talvitumise järel hinnatud 5,5 ja jäätumiskindlust 4 palliga

Tetraploidid on haigus-, diploidid talvekindlamad

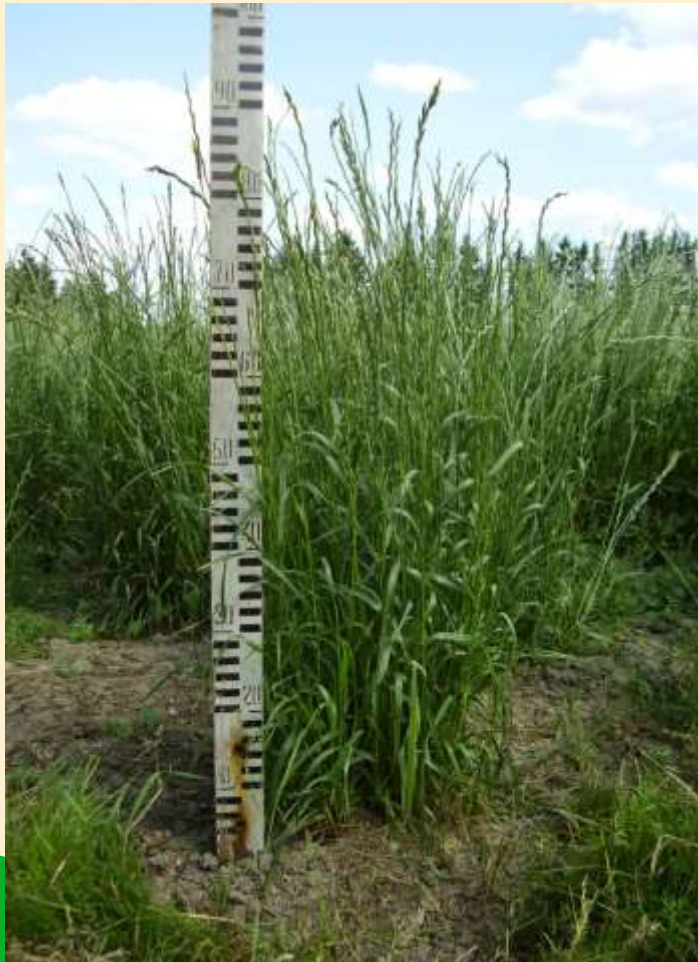
Talvike

- ✓ Varavalmiv tetraploid 80-110 cm
- ✓ Silo ja heina valmistamiseks, haljasväetiseks
- ✓ Kestvus 2-3 aastat
- ✓ Sordileht 2003
- ✓ Lähtematerjal 1988. a. Pärnu maakonnast vanalt punase ristiku seemnepõllult vegetatiivses faasis kogutud taimeproov
- ✓ Külviaastal suure saagipotentsiaaliga, teisel eluaastal annab hea talvitumise korral suurima saagi, kolmandal aastal saak langeb. Rohkele mineraal-, eriti lämmastikväetise kasutamisele reageerib suure saagitõusuga. Võimaldab kuni neljakordset niitmist. Produktioonivõime säilib südasuvel paremini kui enamusel kõrrelistel heintaimedel ja ädalakasv on kiire
- ✓ Rohi koosneb külviaastal ja järgnevate aastate ädalates peamiselt lehtedest.
- ✓ Saagi suurus ja stabiilsus sõltub lumiseene levikust. Sobival mullal ja kõrgemal kasvukohal mõjutab lumiseene kahjustus saagikust ebaoluliselt
- ✓ Lehelaiksuste ja kroonrooste suhtes vastupidav
- ✓ Talvekindlus oleneb suuresti kasvukohast ja talvisest ilmastikust. Liigniiskuse, kevadise üleujutuse ja jääkihi puudumise, püsiva lumikatte ning mõõduka külma korral ulatub 70-90%-ni, ebasobivates tingimustes talvitub taimikust ligikaudu 20%

Itaalia raihein

- ✓ Vajab toitaineterikkaid parasniiskeid neutraalse reaktsiooniga muldasid
- ✓ Konkurentsivõime tugev, ädalakasv kiire
- ✓ Ei talu külma, põuda, üleujutust ega jääkihti ega mulla happesust
- ✓ Väga hea toitainete kasutaja
- ✓ Kõrge söödaväärtuse ja hea söödavusega
- ✓ Sobib niitudele
- ✓ Sort 'Talvike'

Talvike

Raiheinaliikide eelised

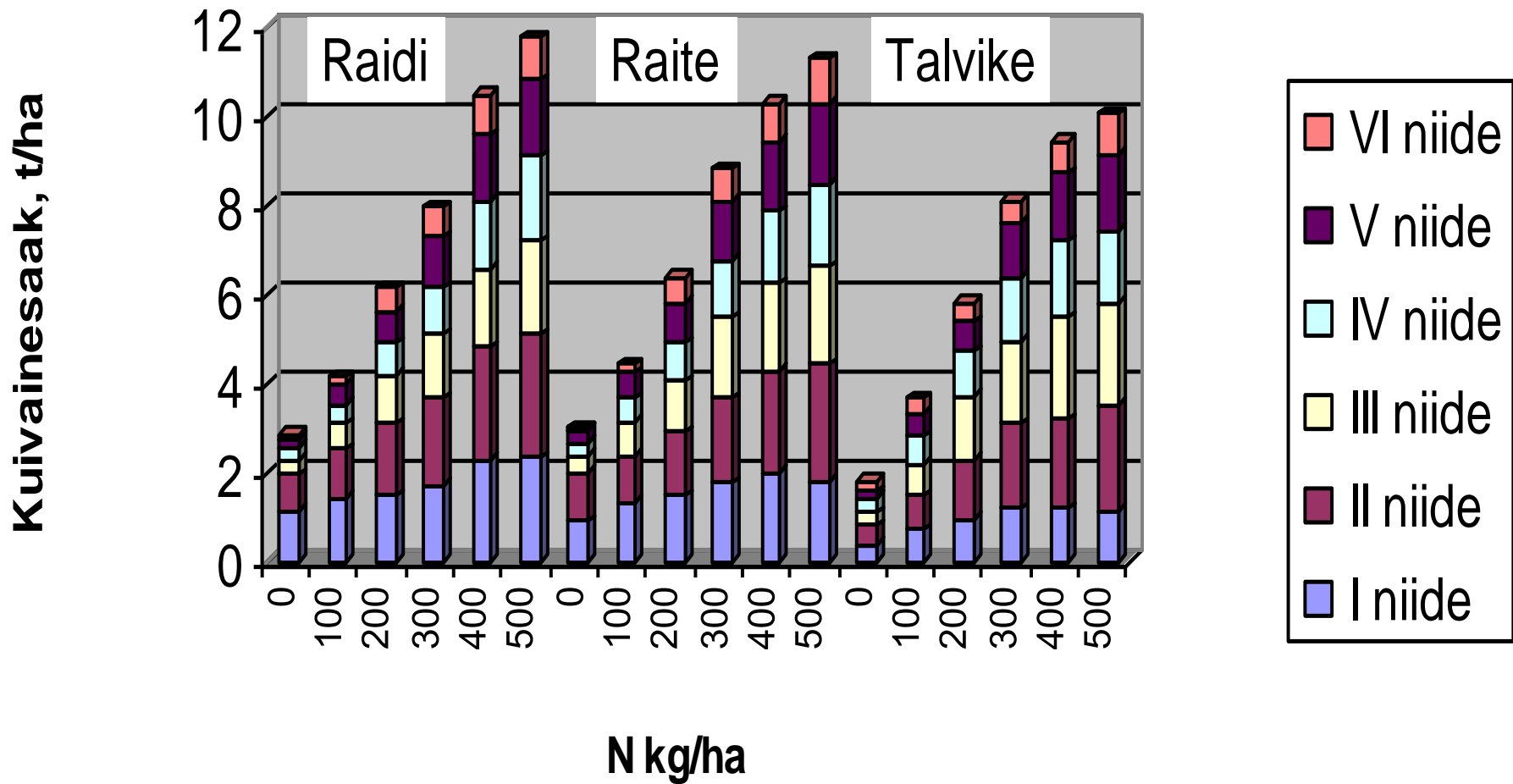
Itaalia

Üheaastane

- ✓ 2 (3)-aastane
- ✓ Rikastab mulla huumusvaru ~1 t/ha aastas
- ✓ Kõrgem kvaliteet
- ✓ Talvel maa taimestatud

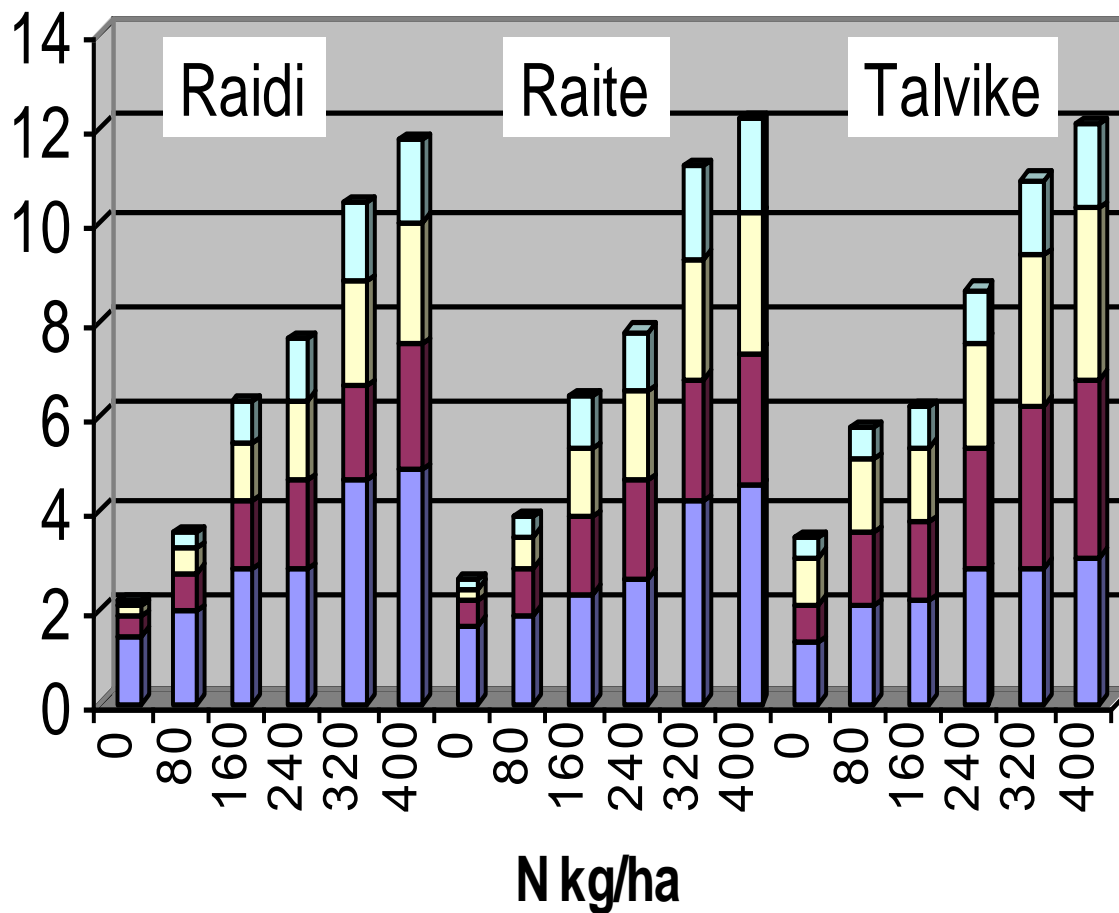
- ✓ Puuduvad talvekahjustused
- ✓ Kasvatatakse turvasmullal
- ✓ Külviaastal 10-30% suurem saak

Imiteeritud karjatamine

Niitmine siloks koristamise faasis

Kuivainesaak, t/ha

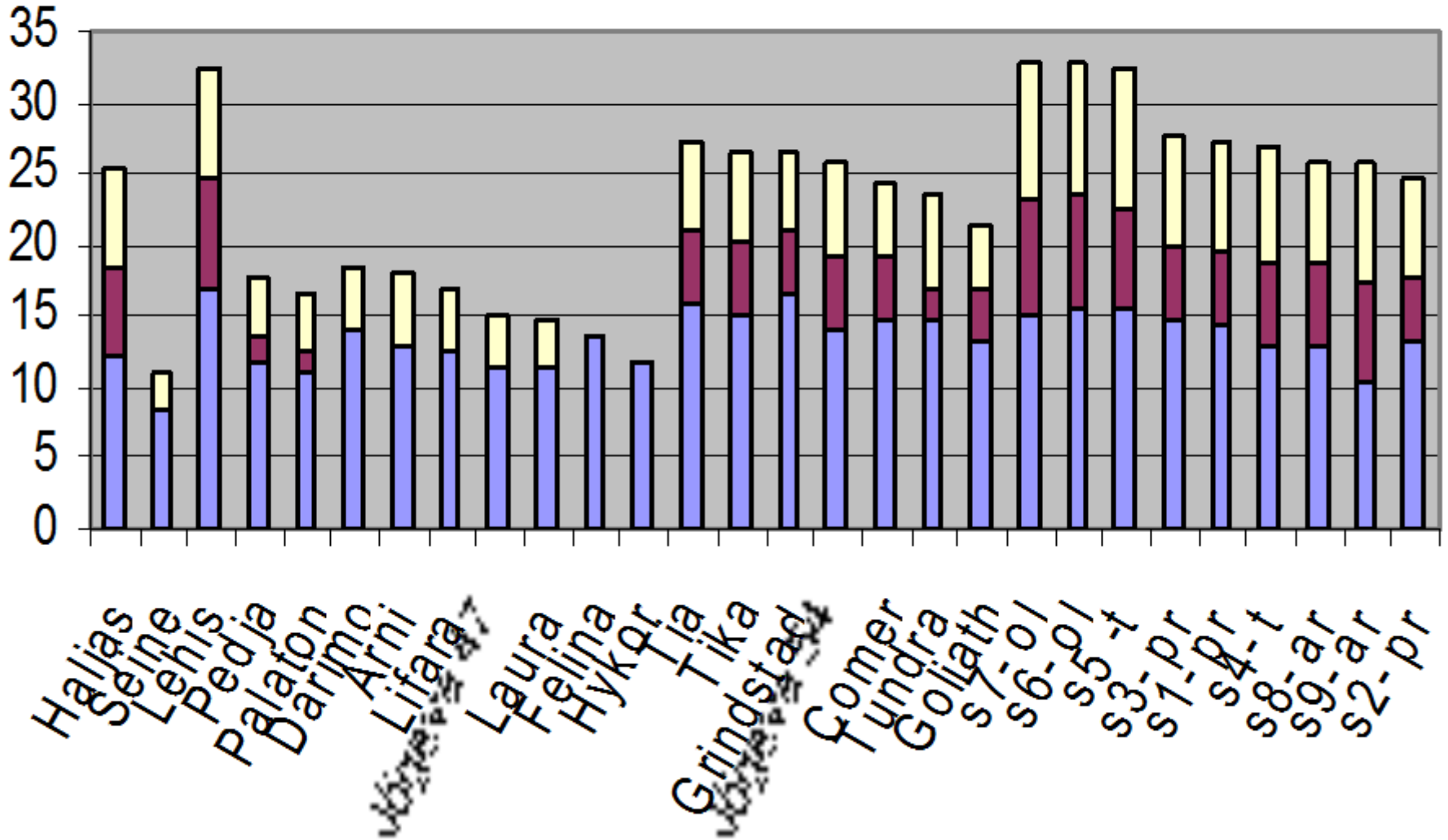

Lehis

- ✓ Lühikeste või keskmise pikkusega mullasiseste võsunditega leviv 110-140 cm
- ✓ Kultuurniidul kahe- või kolmeniiteliseks kasutamiseks, heina ja silo valmistamiseks
- ✓ Sordileht 1962
- ✓ Lähtematerjal Täpselt teadmata päritoluga proovid, millest enamik pärineb arvatavasti Rakendusbotaanika Büroo Sangaste katsepunktist. Haljasmassi- ja seemnesaagile ning leherikkusele suunatud korduva üksik- ja massvaliku läbinud aretusnumbritest moodustati sünteetiline populatsioon
- ✓ Pikaajalistel niitudel on saagivõime väga suur. Taimik hakkab kevadel varakult kasvama, hoogne kasv jätkub ka pärast esimest niidet.
- ✓ Sort on põuakindel ja ädal kasvab kiiresti ka põuaga. Keskmine haljasmassisaak on katsetes olnud 23,1 ja heinasaak 7,5 t/ha. Maksimaalne haljasmassisaak on ulatunud 34,0, heinasaak 9,8 t/ha ja seemnesaak 850 kg/ha
- ✓ Nooremates kasvufaasides koristamisel hea söödavuse ja keskmise söödaväärtusega. Suure suhkrusisalduse tõttu sileerub hästi
- ✓ Haljasmassist moodustavad generatiivvõrsed keskmiselt 14, vegetatiivsed pikkvõrsed 84 ja lühivõrsed 2%. Arvukad võrdlemisi pehmed ja laiad kõrrelehed moodustavad saagist keskmiselt 55%
- ✓ Talub külma- ja jäätumist ning teda ei kahjusta kevadised ega sügised öökülmad. Talvekindel ka turvasmuldadel.
- ✓ Puhmas püstine, keskmise suuruse ja tihedusega, kõrred keskmise jämedusega

Kuivaine kogusaak, t/ha

2005 2006 2007

Päideroog

- ✓ Püsib rohukamaras 6-8 aastat
 - ✓ Kasvab hästilagunenud turvas-, liikuva toitaineterikka põhjaveega mineraal- ja üleujutatavatel lammimuldadel
 - ✓ Aastatega muutub ainuvalitsejaks
 - ✓ Külma-, talve- ja küllalt põuakindel (sügavajuureline)
 - ✓ Sobib niidule
 - ✓ Sort 'Pedja'
-

Pedja

- ✓ Varavalmiv võsunditega leviv sort 130-200 cm
- ✓ Kultuurniidul kahe- või kolmeniiteliseks kasutamiseks, heina ja silo valmistamiseks
- ✓ Sordileht 1984
- ✓ Lähtematerjal Sünteetiliseks populatsiooniks ühendatud Eestist kogutud looduslikud proovid, millel tehti korduvat üksik- ja rühmvalikut kestvuse parandamiseks kahe- ja kolmeniitelisel kasutamisel ning seemnesaagivõime suurendamiseks
- ✓ Kasv algab kevadel vara on kiire ka veel pärast esimest niidet, aga teise niite järel aeglustub. Põhivõrdluskatsetes lammimullal oli keskmine haljasmassisaak kaheniitelisel kasutamisel 41,8 t/ha (maksimaalne 54,8 t/ha), heinasaak 9,3 t/ha (maksimaalne 15,4 t/ha) ja suurim seemnesaak 410 kg/ha
- ✓ Mineraalmuldadel vajab tugevat väetamist mineraalväetistega. Ädalasaak on keskmine kuni suur, kuid liiga madal ja sage niitmine vähendab järgnevaid saake ning taimede püsivust
- ✓ Taimik on kevadel väga hea, suvel hea põuakindlusega
- ✓ Loomisfaasis koristatuna on söödavus vaatamata rohu koredusele hea, toiteväärtus, sh. süsivesikutesisaldus kõrge
- ✓ Haiguskindlus Haigustele vastupidav
- ✓ Talvekindlus Talve-, külma-, jäätumis- ja üleujutuskindel, vastupidav nii kevadistele kui sügisestele öökülmadele

Aas-rebasesaba

- ✓ Püsib rohukamaras kaua
- ✓ Kõige varajasem, rohke ädalakasvuga
- ✓ Väetisi kasutab väga hästi
- ✓ Eelistab parasniiskeid või niiskepoolseid lubjarikkaid viljakaid muldasid, püsib soomuldadel
- ✓ Sobib niidule ja karjamaale
- ✓ Sort 'Haljas'

Haljas

- ✓ Varavalmiv lühivõsundiline 80-100 cm
- ✓ Kultuurniidul väärtusliku leherikka silo ja heina valmistamiseks ning kultuurkarjamaa seemnesegude komponent
- ✓ Sordileht 1962
- ✓ Lähtematerjal Sortide 'Kirsche', 'Otsaat', 'Moršanski 769', VIR-i kataloogis numbritega 22208 (pärit Belgiast) ja 22212 (pärit Soomest) registreeritud säilikute ning kohalike aretusnumbrite Jõgeva 127 (pärit Sangastest) ja Jõgeva 160 (pärit Jõgeva koplitest) taimede saagikusele, leherikkusele ja püsivusele tehtud rühmvalikuist moodustatud sünteetiline populatsioon, mille saagikust ja vastupidavust seenhaigustele parandati korduvate massvalikutega
- ✓ Kasv algab kevadel väga vara ja on kiire nii kevadel kui pärast esimest niidet. Lühikeste võsundite tõttu on taimik üsna põuakindel. Sordivõrdluskatsetes Kosel ja Võrus on haljasmassisaagiks saadud 15,6 ja 19,5 ning heinasaagiks 4,4 ja 6,0 t/ha. Maksimaalne haljasmassisaak madalloomullal on olnud 23,3 ja heinasaak 7,8 t/ha. Suure ädalasaagi annab lammimuldadel, kus ka kogusaak kujuneb suurimaks
- ✓ Talub sagedast kärpimist. Keskmine seemnesaak on ligikaudu 150, suurim 370 kg/ha
- ✓ Haljasmassisaagis on generatiivvõrseid keskmiselt 33, vegetatiivseid pikkvõrseid 9 ja vegetatiivseid lühivõrseid 58%. Pehmed lehed moodustavad saagist kuni 81%
- ✓ Ädal nakatub suve teisel poolel kõrreliste-valgetäpilisusesse
- ✓ Talvine külm, üleujutus ja jääkihi teke ei kahjusta taimikut. Hea talvekindlusega ka turvasmuldadel

Jõgeva 220

- ✓ Varajane sort karjamaadele ja intensiivseks niiteliseks kasutamiseks
- ✓ Sordileht 1960
- ✓ Lähtematerjal Pikaajalise kultuurniidu karjatatavalt ädalalt kogutud proov, millest tehti populatsioonvalik kohalikele tingimustele vastupidavusele ja kestvusele
- ✓ Kevadel algab kasv vara ja areng on väga kiire. Ädalakasv samuti väga kiire, hästiväetatud rasketel muldadel ka põuasel suvel. Surub teised liigid rohukamarast välja, kujuneb valitsevaks ja seepärast on soovitatav teda kasvatada puhaskülvis või domineeriva liigina. Mulla viljakusele, niiskusele ja tugevale lämmastikväetusele reageerib suure saagitõusuga. Seemnesaak keskpärane, 170-270 kg/ha
- ✓ Taime puhmas on vähese kõrre-, aga rikkaliku juurmise lehestikuga. Esmakasvu saagist moodustavad lehed 61-78%, ädalas kõrsi ei moodustu
- ✓ Sügisel kahjustub ädal leheroostest, muul ajal haigustele vastupidav
- ✓ Talvitub hästi, kuid ei talu jäätumist ega ole lumevaesel talvel külmakindel
- ✓ Põuakindlus kevadel 4, suvel 5 palli
- ✓ Vastupidavus kevadistele öökülmadele 3, sügisestele 4 palli
- ✓ Viljakatel mineraalmuldadel hea või rahuldava saagivõimega, karjatamiskindel

Jõgeva 242

- ✓ Hiline sort, 90-150 cm
- ✓ Võimaldab 4-kordset niitmist
- ✓ Sordileht 1960
- ✓ Lähtematerjal Aretatud korduva rühmvaliku teel paremate hiljavalmivate keraheina proovidega vabalt risttolmelnud Põltsamaa lähedalt tootmistingimustest pärinevast proovist
- ✓ Nõudlik mullaniiskuse ja -viljakuse suhtes – eelistab parasniiskeid ja ajutiselt liigniiskeid huumusrikkaid mineraalmuldasid. Niiskusepuuduse all kannatavaid muldasid talub rahuldavalt
- ✓ Kevadine kasvu algus aeglane. Kevadistele ja sügisestele öökülmadele vastupidavam kui 'Jõgeva 220'. Läbilöövus segudes on esimestel kasutusaastatel, mulla küllaldase lämmastikuvaru korral ka pikema perioodi vältel tugev
- ✓ Niitmisel annab 3-13% suurema haljasmassi- ja heinasaagi kui 'Jõgeva 220'
- ✓ Karjatamiskindlus on rahuldav ja ädalakasv nõrgem
- ✓ Seemnesaak kuni 21% suurem kui varajasel sordil, vahemikus 350-760 kg/ha
- ✓ Esmakasvu saagist moodustavad suhteliselt laiad ja keskmiselt pehmed tumerohelised lehed 45-70%, ädalas kõrsi ei moodustu. Valgusisaldus sama või suurem kui Jõgeva 220-l. Varajasel arengufaasis karjatamisel on rohu söödavus parem kui sordil 'Jõgeva 220', eriti suve teisel poolel
- ✓ Hilissuvel vastupidavam *Mastigosporium* suhtes kui 'Jõgeva 220'
- ✓ Talvitub hästi, kuid ei talu jäätumist
- ✓ 6-7 päeva hilisem kui J220
- ✓ Põuakindlus kevadel 5, suvel 4 palli. Puhmas püstine, tihe, kõrred keskmise jämedusega, kõrrelehti 5-6, neil vahakirme puudub

Punane aruhein

- ✓ Talub mulla happesust, madalat toitainete sisaldust, niiskuse puudust ja liigniiskust
- ✓ Hea toitainete kasutaja, konkurentsivõimeline vaid väheviljakail muldadel, ädalakasvuvõime hea
- ✓ Talub jäätumist ja külma
- ✓ Söödavus sõltub arengufaasist ja osatähtsusest rohustus
- ✓ Sobib karjamaale ja muru rajamiseks
- ✓ Sordid 'Jõgeva 70' ja 'Kauni'

Jõgeva 70

- ✓ Kuni 75 cm
- ✓ Pikaajalistele karjamaadele rohukamara tihendamiseks ja tallamiskindluse suurendamiseks
- ✓ Sordileht 1960
- ✓ Kevadine kasvu algus võrdlemisi aeglane. Karjamaa intensiivse väetamise korral keskpärase saagivõimega. Toitaineterikastel muldadel ei suuda võistelda aasnurmikaga. Ädalakasv on rahuldav, talub madalat, kuid mitte sagedat kärpimist. Seemnesaak keskmiselt 800 kg/ha
- ✓ Saak koosneb peamiselt üsna laiadest ja pikkadest juurmistest lehtedest. Rohu toiteväärtus on keskpärane, söödavus segudes rahuldav kuni hea, kui rohumaal paikneb toitaineterikkal kasvukohal ja karjatatakse enne kõrsumist. Puhaskülvis ja domineerimise korral, eriti turvasmuldadel on söödavus ebarahuldav, sest alumised juurmised lehed lähevad hallitama
- ✓ Vastupidav külmale ja jäätumisele

Kauni

- ✓ Vösundiline muru- ja söödasort, 50-60 cm
- ✓ Ilumuru rajamiseks nii päikesepaistelisele kui poolvarjulisele alale, ka pikaajalistele karjamaadele rohukamara tihendamiseks ja tugevdamiseks
- ✓ Sordileht 1989
- ✓ Lähtematerjal Sangastest looduslikult karjamaalt pärinev taimede vormiühtlikkusele, võrsumise tugevusele ja dekoratiivsusele korduvalt valitud proov
- ✓ Niidul nõrga, karjamaal keskmise saagivõimega. Rohke võrsumise tõttu kujuneb väga tihe ja tugev rohukamar, mis kannatab madalat, kuid mitte sagedat kärpimist
- ✓ Ädalakasv on rahuldav ja talub vegetatsiooniperioodil 6-kordset karjatamist. Keskmise seemnesaak on 560, maksimaalne 900 kg/ha
- ✓ Võrreldes aasnurmikaga on nii söödavus kui söödaväärtus halvemad
- ✓ Moodustab võrdlemisi tiheda, pehme ja peenelehelise rohukamara. Dekoratiivsust on 5-pallise skaala alusel hinnatud 3,9 palliga. Kevadel algab kasv vara. Kasv kestab ja taimiku tumeroheline värvus säilib hilissügiseni. Muru talub sagedast (vegetatsiooniperioodil keskmiselt 12-kordset) 3-4 cm kõrgust niitmist. Taimed katavad mullapinda hästi nii enne kui pärast niitmist
- ✓ Vastupidav talvekahjustustele, jäätumisele ja külmale

Aasnurmikas

- ✓ Väga püsiv
- ✓ Kasvab turvas-, viljakatel ja lubjarikastel mineraal- ning lühiajaliselt üleujutatavatel lammimuldadel
- ✓ Algul rohusaagis vähesel määral, hiljem võib muutuda dominandiks
- ✓ Väga hea söödaväärtuse ja söödavusega
- ✓ Sobib niidule, karjamaale, murusse
- ✓ Sort 'Esto'

Esto

- ✓ Vösundiline muru- ja söödasort, 65-85 cm
- ✓ Tallamiskindla muru rajamiseks päikesepaistelisele kasvukohale, pikaajalise kultuurkarjamaa ja -niidu seemnesegude komponent
- ✓ Sordileht 1980
- ✓ Lähtematerjal Häädemeestelt vanalt karjatatavalt raiesmikult kogutud, taimede ühtlikkusele ja muru dekoratiivsusele suunatud korduva valiku läbinud proov
- ✓ Saagikus niidul madal kuni keskmine. Vörreldes aasnurmika spetsiaalsete söödasortidega on karjamaalt saadav kuivainesaak tunduvalt, toorproteiinisaak aga veidi madalam. Kevadine kasv on nõrk kuni loomiseni, edaspidi intensiivistub. Viljakal mullal on võrdlemisi põuakindel ja kiire ädalakasvuga. Talub vegetatsiooniperioodil 6-7-kordset karjatamist
- ✓ Toitaineterikkal kasvukohal väga hea söödavusega, kuid rohukamaras domineerimisel söödavus halveneb. Rohu kuivaine toorproteiini- ja energiasisaldus ning seeduvus on eriti kõrged
- ✓ Taimede lehed on kevadest hilissügiseni püsiva sinakas- kuni tumerohelise värvusega, lühikesed, nooremas rohukamaras 3,0-3,5 mm laiused, tihedas vanemas murus kitsamad. Moodustab hea mullapinna katvusega, tallamiskindla ja tiheda muru, mis on vastupidav kümne- ja enamakordsele 3-4 cm kõrgusele niitmisele. 5-pallisel hindamisskaalal on rohukamara pehmust hinnatud 4,4, ühtlikkust 4,3, dekoratiivsust 4,0, tihedust 3,7, peenelehisust 3,2 ja niitmisjärgselt heledaks muutuvate võrsetippude nähtavust 1,8 palliga
- ✓ Hea külma-, jäätumis- ja üleujutuskindlusega

**Eesti
Taimekasvatuse
Instituut**

Täna!

rene.aavola@etki.ee

www.etki.ee